

Hedwig Boerrigter:

**‘Het uitgangspunt is om de
individuele boer en tuinder
op de best mogelijke wijze
te bedienen’**

Het optimaliseren van de bodem staat centraal

Gratis advies door adviseurs van Bodemteam

Kennis van bodemadviseurs op een hoger plan brengen, dat is het voornaamste doel van de Regionale Bodemteams die ruim een jaar geleden zijn opgericht. Als bodemadviseur kan het best een uitdaging zijn om op de hoogte te blijven van alle kennis en ontwikkelingen rond de bodem. Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) heeft daarom Regionale Bodemteams opgericht om het advies aan agrarische ondernemers te versterken door kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen op een gestructureerde manier te faciliteren.

Nederland telt 10 Regionale Bodemteams, waarvan het Bodemteam Flevoland er één is. Als Flevolandse boer of tuinder kun je bij het Bodemteam gratis advies vragen over jouw bedrijfsspecifieke bodemvraagstuk. Hedwig Boerrigter, begeleider van Bodemteam Flevoland: "Maak gebruik van deze faciliteit. Het is altijd nuttig om nieuwe kennis op het boerenerf te halen."

DAW Kennisprogramma

Het DAW heeft een eigen kennisprogramma met als doel om kennis beter vindbaar en toepasbaar te maken voor boeren en tuinders. En hen zo te helpen aan water- en bodemkennis waarmee zij hun bedrijf verder kunnen verduurzamen en voorbereiden op de toekomst. Het DAW Kennisprogramma richt zich op de thema's Nutriëntenbenutting, Duurzaam Bodembeheer en Klimaatadaptatie.

Vanuit het kennisprogramma zijn in 2022 de Regionale Bodemteams ontstaan. Verspreid door heel Nederland, met op elk team een begeleider. Hedwig is programmaleider van het thema Nutriëntenbenutting en heeft binnen het DAW Kennisprogramma ook de rol van Kennismatcher Akkerbouw. Vanuit die rol wilde zij graag de kar in Flevoland trekken. "Ik voel me erg betrokken bij Flevoland en woon hier al 35 jaar. Daarbij komt dat ik vanuit verschillende rollen van meerwaarde kan zijn bij het leggen van verbindingen, het uitwisselen van kennis en kunde en het aanjagen in Flevoland. Het Bodemteam in Flevoland is uniek in z'n vorm, want waar het in andere regio's nieuw is samengesteld,

bestond dit collectief van onafhankelijk adviseurs al. Rond de projecten van het Actieplan Bodem en Water (ABW) in Flevoland zijn de adviseurs al jaren actief. "De randvoorwaarden waren er dus al; een veilige omgeving om kennis te delen en van elkaar te leren," aldus Hedwig Boerrigter van het DAW.

Adviseurs Bodemteam Flevoland

De Regionale Bodemteams in Nederland hebben op dit moment ruim 250 individuele bodemadviezen gegeven. Daarvan is de verdeling tweederde akkerbouw en eenderde melkveehouderij. In Flevoland zijn er ongeveer 20 adviezen op het erf geweest, de meeste adviezen waren in de Noordoostpolder.

In het Bodemteam Flevoland zitten de volgende adviseurs: Anna Zwijnenburg en Albert Jan Olijve (Van Tafel naar Kavel), Bo Stout (CLM), Niek Vedelaar (Delphy), Coen ter Berg (Ter Berg Advies), Everhard van Essen en Evert Jan Dijk (Aequator), Derk van Balen (WUR), Christoffel den Herder (Ceres Horti Advice), Gerard Ros, Job de Pater en Romke Postma (NMI Agro) en Janny Peltjes en Minne Batenburg (HLB).

Hedwig Boerrigter:

‘De grootste uitdaging: de boer bereiken die nog nooit een onafhankelijk adviseur over de vloer heeft gehad’

Vraagstukken vanuit verschillende perspectieven bekijken

De bodem wordt intensief gebruikt. We zijn ons er steeds meer van bewust dat we zuinig moeten zijn op de bodem en dat we moeten kijken hoe we de bodem in goede conditie kunnen houden. Het is echt topsport. Juist daarom is het belangrijk om de kennis op peil te houden. En om deze kennis op de verschillende boerenbedrijven te krijgen. Binnen de Bodemteams werken verschillende bodemadviseurs samen. Zij hebben elk hun eigen expertise en aandachtsgebied maar wel een gezamenlijk doel: het geven van deskundig onafhankelijk advies op maat. Want iedere situatie is anders, elk boerenerf is uniek. En het is de kunst om dat advies bij de juiste mensen op een toegankelijke manier op het erf te brengen. Hedwig: “Deze opzet maakt het interessant. Het feit dat de ervaren adviseurs onafhankelijk zijn en dat zij in het Bodemteam met verschillende expertises samenwerken. Zo kun je een vraagstuk vanuit meerdere invalshoeken aanvliegen. In Flevoland zien we al veel verschillen en je merkt ook in het Bodemteam dat je als adviseur nog steeds

leert door het er met elkaar over te hebben.” Hedwig merkt ook op dat de akkerbouwers vaak wel bewust zijn van hun bodem, maar dat met name de melkveehouderij in Flevoland zich steeds meer in de bodem begint te verdiepen. Juist zij zouden baat kunnen hebben bij een bodemadvies voor hun bedrijfsvoering.

Hoe werkt het in het Bodemteam?

Sinds de oprichting van het Bodemteam Flevoland eind 2022 zijn de adviseurs een keer of vijf bijeen geweest. Hedwig brengt de groep periodiek bij elkaar, maar de adviseurs brengen zelf een case of onderwerp in dat ze willen bespreken, al dan niet vergezeld van een presentatie. Daarnaast regelen zij de locatie. Ook is er de mogelijkheid om werkbezoeken, velddemo's en andere excursies te organiseren om (nieuwe) kennis te vergaren en kan ook wel eens een spreker worden ingehuurd. Het voordeel van de verschillende Bodemteams is dat er een kruisbestuiving ontstaat, soms over de provinciegrenzen heen. Hedwig: “Als wij de ervaring of expertise niet in ons Bodemteam hebben,

Deelnemen aan bodemprojecten

Als boer en tuinder in Flevoland kunt u gratis individueel bodemadvies krijgen. Ook kunt u bij het Bodemteam deelnemen aan verschillende bodemprojecten vanuit het Actieplan Bodem en Water met verschillende elementen, waaronder individueel advies. Zoals **‘Zicht op de Bodemstructuur’**, waarbij u samen met uw buur(t)man inzicht krijgt in uw eigen bodem. In dit project krijgt u als ondernemer individueel advies naast groepsbijeenkomsten en begeleiding in experimenten, met optie voor een

meerjarig traject. Naast akkerbouwers zijn er nu ook groepen met fruittelers, vruchtboomonderstammentelers en bloembollentelers.

En het project **‘Groene draad in het klimaat’** dat is opgestart om een waardevolle bijdrage aan bodemkwaliteit, biodiversiteit, klimaat en economisch bedrijfsresultaat te leveren door te stimuleren om groenbemesters als een integraal onderdeel van het bouwplan in te zetten. De inzet is dat de bodem

jaarrond is bedekt, hetzij met een gewas of een groenbemester of resten daarvan. Hiervoor is meer inzicht en kennis nodig om de juiste keuzes te maken. Individuele begeleiding, groepsbijeenkomsten en experimenten zijn ook hier de basis van het project.

Meer informatie en aanmelden:

www.bodemenwaterflevoland.nl

Hedwig Boerrigter:

'We zijn ons er steeds meer van bewust dat we zuinig moeten zijn op de bodem'

Meer weten over het bodemteam?

denk bijvoorbeeld aan agroforestry, kijken we naar de andere teams of we daar kennis kunnen halen. Uitgangspunt is dat de boer en tuinder zo optimaal mogelijk bediend worden."

Eén van de bodemadviseurs uit het Flevolandse Bodemteam is Coen ter Berg. Als expert komt hij al jaren bij boeren op het erf. Voor hem is het Bodemteam een mooie aanvulling en verrijking van zijn opgebouwde kennis. "Ik weet ook niet alles. Dan is het mooi dat je door een bepaalde situatie te bespreken nieuwe inzichten kunt krijgen," zegt Coen.

Gratis advies voor boer en tuinder

Een agrarisch ondernemer kan een gratis bodemgerelateerd advies aanvragen bij het Bodemteam. Hij of zij kan rechtstreeks de voorkeur uitspreken voor een bodemadviseur vanwege een specifieke vraag of een eerder contact. Maar soms ligt alleen de vraag op tafel en wordt er vanuit het Bodemteam gekeken voor welke regio de vraag bestemd is en welke adviseur dit vraagstuk het beste kan behandelen.

Coen heeft het afgelopen jaar al meerdere adviesgesprekken gedaan. "Bij sommigen ben ik zelfs meerdere keren geweest." De ondernemersvragen lopen uiteen en variëren van 'Hoe kan het dat mijn gewasproductie achterblijft?' of 'Ik wil omschakelen naar biologisch. Hoe doe ik dat en hoe stem ik alles op elkaar af?' tot 'Hoe bepaal ik de landbouwkundige waarde van mijn perceel?' Dit laatste speelt vooral bij ruilverkaveling vertelt Coen. "Ik ga altijd samen met de boer het perceel op. Niet van achter mijn computer, maar ter plekke op het erf bekijken we de situatie. Het is belangrijk dat de boer meer inzicht krijgt in de situatie van zijn eigen bedrijf om patronen te herkennen, van de bodem te leren en duurzaam te verbeteren als de bodem daarom vraagt. Mooi om te zien dat ondernemers het daarna zelf oppakken."

Sterke adviezen

Als bodemadviseur breng je soms een onderwerp in het Bodemteam in om gezamenlijk te bespreken. Coen: "Soms is het zo specifiek, zo afwijkend. Dan vraag ik ook denkkracht elders. In het team, of soms daarbuiten.

Coen ter Berg:

'Mooi om te zien dat ondernemers met de uitkomst van het advies aan de slag gaan'

Coen ter Berg:

'Ik ga altijd samen met de boer het perceel op. Niet van achter mijn computer, maar ter plekke op het erf bekijken we de situatie'

Deze expertise helpt mij om een sterk advies uit te brengen en het helpt de ondernemer om zijn bodem te verbeteren. In een andere situatie weet de boer zelf al een beetje in welke hoek de oplossing zit, maar zoekt hij bevestiging."

Zo ook akkerbouwer Pieter van Reeuwijk uit Emmeloord. Hij heeft eerder dit jaar een bodemadvies bij het Bodemteam aangevraagd. "Ons bedrijf ligt tegen de Urkervaart aan. De grond aan de tocht is zwaarder dan de grond vooraan bij het erf. Mijn vraag aan de bodemadviseur was of ik de grond van achter naar voren zou kunnen brengen op een lagere plek. Om de grond achterop vervolgens om te spitten en te vermengen met een zand- of veenlaag, zonder dat daarbij de mineralen verloren gaan. Coen kwam bij me langs op het erf en we hebben op sommige plekken een profielkuil gegraven. Zijn bevindingen sloten aan bij mijn eigen waarneming. Wel heel erg fijn om deze bevestiging te krijgen, voordat ik de grond ben gaan verplaatsen. Het is nogal een ingreep. Je wilt ook geen verschraling of andere vervelende toestanden. Coen gaf aan dat ik de zware grond tot 10 cm bouwvoor kon afgraven en dan de onderlaag er doorheen kon spitten. Zodat de grond lichter wordt en beter te bewerken, zonder dat de mineralen verloren gaan en de bodem zijn voedingswaarde behoudt. Op dit moment doe ik nog even niets, want er staat nog teelt op. Als de aardappelen van het land gaan volgend jaar, wil ik de werkzaamheden uitvoeren." □

Bent u boer of tuinder in Flevoland en wilt u uw bodem verbeteren? Of heeft u andere bodem-gerelateerde vragen? Meld u dan aan voor een gratis bodemadvies van een adviseur uit het Bodemteam.

De kosten van het bodemadvies worden vergoed door het DAW Kennisprogramma.

